

Asia: VN/7747/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta laeiksi yleistukilain, kotoutumisen edistämisestä annetun lain sekä yleisistä kielitutkinnoista annetun lain muuttamisesta

Yleistukilaki

Yleinen näkemyksenne työskentely- ja asumisaikavaatimuksen asettamisesta tavanomainen yleistuen saamisen edellytykseksi

Esityksessä ehdotetaan, että yleistukea maksettaisiin kotoutumistukena sellaiselle työttömälle työnhakijalle, joka ei täytä työssäoloehtoa, on asunut Suomessa alle kolme vuotta edeltäneen kymmenen vuoden aikana ja on taloudellisen tuen tarpeessa. Kotoutumistukena maksettava yleistuki olisi noin 90 prosenttia yleistuen määrästä.

STTK ei kannata esitystä. STTK katsoo, että työttömille maahanmuuttajille ei tule luoda muista työttömistä työnhakijoista erillistä ja tasoltaan alhaisempaa työttömyysetuuden muotoa. Hallituksen esitys asettaisi maahanmuuttajia eriarvoiseen asemaan kantaväestön kanssa kielen ja asumisen keston perusteella. STTK toteaa, että perustuslain mukaan ihmisiä on kohdeltava yhdenvertaisesti.

STTK kuitenkin kannattaa useita esityksen tavoitteita, kuten tavoitetta, että työn merkitystä vahvistetaan kotoutumisessa. Riittävä kielitaito ja työmarkkinaosallisuus ovat keskeisiä edellytyksiä Suomeen muuttavien henkilöiden yhteiskuntaan integroitumiselle. Hyvin kannatettava on myös tavoite, jonka mukaan Suomeen muuttaneet henkilöt pääsevät kotoutumisen alkuvaiheessa yksilöllisiä tarpeitaan vastaavaan, työllistymistä tukevaan tai suomen tai ruotsin kielitaitoa edistävään palveluun kohtuullisessa ajassa.

- **Tavanomaisen yleistuen saamisen edellytykseksi asetettaisiin vaatimus työttömyysturvalain mukaisen työssäoloehdon täyttämisestä. Näkemyksenne työskentelyvaatimuksesta**

STTK ei pidä perusteltuna, että työttömyysturvan työssäoloehto asetettaisiin myös perusturvaetuutena maksettavan työttömyysetuuden saamisen edellytykseksi. Työssäoloehto on ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan ehto, eikä sitä tule sekoittaa osaksi yleistuen saannin edellytyksiä.

- **Vaihtoehtoisesti tavanomaisen yleistuen edellytykset voisi täyttää kolmen vuoden asumisella Suomessa. Näkemyksenne asumisaikavaatimuksesta**

-

Yleinen näkemyksenne kielitaitoa koskevista poikkeuksista työskentely- ja asumisaikavaatimuksen soveltamiseen

-

- **Työskentely- ja asumisaikavaatimusta ei sovellettaisi henkilöön, jonka äidinkieli on suomi, ruotsi tai saame. Näkemyksenne tästä poikkeuksesta**

-

- **Työskentely- ja asumisaikavaatimusta ei sovellettaisi henkilöön, joka on osoittanut riittävän suomen tai ruotsin taidon (Eurooppalaisen viitekehysten mukainen B1.1 taso) kielen kahdella osa-alueella. Näkemyksenne tästä poikkeuksesta**

-

- **Esityksessä on arvioitu, että suurin osa osoittaisi kielitaitonsa kotoutumiskoulutuksesta saatavalla todistuksella. Lisäksi mahdollistettaisiin maksuton keskitason YKI-tutkinnon suorittaminen. Näkemyksenne kielitaidon osoittamisen tavoista**

-

- **Kielitaidon osoittamisen tavat määritettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa. Näkemyksenne tätä koskevan asetuksen antovaltuuden antamisesta**

-

- **Työskentely- ja asumisaikavaatimusta ei sovellettaisi henkilöön, joka vamman tai muun vastaavan syyn takia voi osoittaa kielitaitoaan. Näkemyksenne tästä poikkeuksesta**

-

- **Esityksen toimeenpanoon liittyy sekä Kelan että työvoimaviranomaisen toimivaltaan kuuluvia asioita. Näkemyksenne toimeenpanoprosessin toimivuudesta**

-

Näkemyksenne yleistukilain 8 §:n mukaisen ulkomaalaista koskevan rajoituksen muuttamisesta tilapäisen suojelun oleskeluluvalla maassa olevien osalta

-

Kotoutumisen edistämisestä annettu laki

Näkemyksenne palveluun pääsemisen takuuajasta

STTK pitää hyvänä sitä, että maahanmuuttajia ohjataan suomen tai ruotsin kielitaitoa edistävään palveluun. Ehdotettu kuuden kuukauden määräaika palveluun ohjaamiselle on kuitenkin varsin pitkä. Maahanmuuttajien työllisyyden edistämiseksi olisi perusteltua, että tuo ns. takuu aika olisi lyhyempi, esimerkiksi kolme kuukautta työnhaun aloittamisesta.

Näkemyksenne takuuajan kuluessa tarjottavista palveluista

-

Näkemyksenne takuuajan toteutumisen valvonnasta

-

Laki yleisistä kielitutkinnoista

Näkemyksenne maksuttoman keskitason YKI-tutkinnon suorittamisen mahdollistamisesta

-

Esityksen vaikutukset ja perustelut

Näkemyksenne esityksen vaikutuksista kotoutumisen kannusteisiin

-

Näkemyksenne esityksen taloudellisista vaikutuksista

-

Näkemyksenne esityksen muista vaikutuksista

-

Näkemyksenne esityksen suhteesta perustuslakiin sekä EU-lainsäädännön ja muiden kansainvälisten velvoitteiden vaatimuksiin

-

Voimaantulo

Näkemyksenne esityksen voimaantulosta

-

Kotoutumistuki ja palveluun pääsemisen takuu aika koskisivat tilanteita, joissa henkilö muuttaa Suomeen ehdotetun lain tultua voimaan. Näkemyksenne tästä siirtymäsäännöksestä

-

Muuta lausuttavaa esityksestä

Muuta lausuttavaa esityksestä.

STTK katsoo, että maahanmuuttajien kotoutumisen tukeminen on tärkeää ja maahanmuuttajien mahdollisuuksia työllistyä ja osallistua suomalaisen yhteiskunnan toimintaan on aktiivisesti edistettävä. Tämä ei kuitenkaan tapahdu sillä, että maahanmuuttajille luodaan oma erillinen yleistuki, joka on määrältään pienempi kuin muuten perusturvana maksettava yleistuki. STTK huomauttaa, että työttömillä työnhakijoilla on jo nyt työttömyysetuuteen asetettavan karenssin uhall velvollisuus osallistua työvoimapalveluihin, kuten kotoutumiskoulutukseen. Yleistuen määrän alentaminen lisää myös toimeentulotuen ja asumistuen tarvetta, mikä ei puolestaan lisää työllistymistä tai suomen ja ruotsin kielen oppimista.

Koskela Samppa
STTK ry.